

MILIEUVERKLARING

GOEDKEURING VAN DE DERDE WAALSE STROOMGEBIEDSDISTRICTSBEHEERSPLANNEN (SGBP3)

Artikel D.6, 6° van boek I van de Code de l'environnement definieert de milieuverklaring als het deel van de beslissing tot vaststelling of goedkeuring van een plan of programma of het document dat deze beslissing vergezelt, dat een samenvatting geeft van de manier waarop milieuoverwegingen in het plan of programma werden geïntegreerd en van de manier waarop rekening werd gehouden met het verslag van de milieubeoordelingen en met de opmerkingen en meningen die door de geraadpleegde instanties en het publiek werden geformuleerd, alsook van de redenen voor de keuze van het plan of programma zoals het werd vastgesteld, rekening houdend met de andere redelijke oplossingen die in overweging werden genomen. Deze milieuverklaring zal worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

1. Milieueffectrapport (MER)

De conclusies van het MER geven aan dat de uitgevoerde diagnose het mogelijk heeft gemaakt om de belangrijkste problemen te identificeren waarop de SGBP3 zullen moeten antwoorden, met als doel een grotere toename van het aantal waterlichamen met een goede toestand en een vermindering van de druk op de watervoorraden, die nu nog te hoog is.

De onderstaande tabel, overgenomen uit het MER, geeft een samenvatting van de effecten van het actieprogramma voor de SGBP3 :

Thematisch	Streef		Milieukwesties					Andere beïnvloed thematischs		
	Oppervlaktewater	Ondergrondswater	Bodem en ondergrond	Biodiversiteit	Landschappen en regionale planningsbeleid	Menselijke gezondheid/mensen	Lucht, energie en klimaat	Landbouw	Sociaal-economische aspecten	Verkeer en mobiliteit
Afvalwaterzuivering	++	+	+	++	+	+	--		+	-
Regenwaterbeheer	+	++	+	++	++		++		++	
Industriële, huishoudelijke en historische vervuiling	++	++	++	+			+		-	
Agrarische vervuiling	++	++	++	++		++	++	-	--	
De bron behouden en herstellen	++	++		+				-	-	
Kennis en communicatie	++	+	+	++		++	+			
Bestuur	++	++		+						

Volgens het MER zullen de SGBP3 het mogelijk maken om op deze problemen te reageren door middel van maatregelen die een positief effect zullen hebben op verschillende aspecten van het milieu. Allereerst zullen de genomen maatregelen een direct effect hebben op de waterlichamen. Steeds meer waterlichamen, zowel oppervlaktewater als grondwater, zullen een "goede toestand" bereiken en de druk op deze lichamen zal sterk afnemen. Bovendien zullen andere aspecten van het milieu indirect worden beïnvloed door deze maatregelen, aangezien ze ook de kwaliteit van bodem en ondergrond, lucht en landschappen zullen verbeteren. De maatregelen zullen het ook mogelijk maken om de negatieve impact van activiteiten, met name landbouw, op de menselijke gezondheid te beperken. Tot

slot zullen andere thema's in mindere mate worden beïnvloed, namelijk sociaaleconomie en mobiliteit. De effecten van het ontwerp-SGBP op deze milieuaspecten zijn over het algemeen positief, hoewel er nog enkele risico's bestaan.

Er is ook gewezen op gebieden die voor verbetering vatbaar zijn, aangezien de SGBP3 zich voornamelijk richten op de toestand van oppervlakte- en grondwaterlichamen en zich dus baseren op de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water, maar weinig aandacht besteden aan kwesties met betrekking tot water en de aanwezigheid ervan in het landschap of het gebruik ervan. Het MER suggereert dat het nuttig zou kunnen zijn om het debat over water en het gebruik ervan voor recreatie en toerisme te verbreden. Andere onderwerpen, zoals verontreiniging door ongevallen, verliezen in het drinkwaterdistributienetwerk, de bevordering van het gebruik van regenwater in bedrijven, de strijd tegen invasieve soorten, geothermische energie en de risico's daarvan voor grondwaterlichamen, en grensoverschrijdende coördinatie en informatie-uitwisseling, die het aanmoedigen waard zouden kunnen zijn, komen niet of nauwelijks aan bod. Deze onderwerpen hadden terecht aan bod moeten komen en vergezeld moeten gaan van bepaalde maatregelen.

Met betrekking tot deze suggesties in het MER, ook al zijn ze inderdaad relevant, is ervoor gekozen om in de SGBP3 alleen die maatregelen op te nemen die een concreet effect hebben op de toestand van de oppervlakte- en grondwaterlichamen, om te voorkomen dat we ons te veel verspreiden over een te breed scala aan maatregelen, die bovendien interageren met andere plannen en programma's die al zijn gevalideerd of in de maak zijn, waarin acties zoals die welke worden voorgesteld meer een plaats zouden hebben en gemakkelijker zouden kunnen worden uitgevoerd en gecontroleerd, afhankelijk van de verdeling van de verantwoordelijkheden.

In het MER wordt ook gewezen op een aantal aandachtspunten:

1. Afvalwaterzuivering

Aangezien collectieve afvalwaterzuiveringsinstallaties waarschijnlijk een aantal negatieve effecten hebben op het milieu, hebben de aanbevelingen hier betrekking op de keuze voor extensieve, op de natuur gebaseerde afvalwaterzuiveringssystemen, waar mogelijk. Naast de lagere installatie- en onderhoudskosten en de energiebesparing die ze met zich meebrengen, bieden deze systemen veel meer kansen voor het milieu op het gebied van landschap en biodiversiteit en zijn ze perfect geschikt voor afvalwaterzuivering in kleine gemeenschappen.

2. Regenwaterbeheer

Om de kennis van het afwateringsnetwerk en het onderhoud ervan te verbeteren, moet bijzondere aandacht worden besteed aan projecties van toekomstige neerslag. Het netwerk moet kunnen reageren op toekomstige schattingen van neerslag om overstromingen en het vrijkomen van vervuilende stoffen in waterlichamen te voorkomen.

3. Verontreiniging uit agrarische bronnen

De aanbevelingen voor maatregelen met betrekking tot het landbouwmilieu hebben vooral betrekking op de ondersteuning en opleiding van landbouwers in alle alternatieve en duurzamere methoden die in de SGBP3 worden voorgesteld om veranderingen in de landbouwproductie teweeg te brengen. De meeste van deze maatregelen kunnen de economische rentabiliteit van de landbouwers verminderen. Het doel is dus om hen aan te moedigen deze maatregelen te nemen en hen oplossingen aan te bieden die hen niet onzekerder maken.

4. Behoud en herstel van hulpbronnen

In de context van het behoud van watervoorraden, impliceert een risico verbonden aan de levensduur van stroomgebiedcontracten (5 jaar) een mogelijke terugkeer van deze druk op het stroomgebied en een verdere verslechtering van de kwaliteit ervan. Het is belangrijk om

campagnes uit te voeren om de veranderingen in deze waterlichamen na afloop van de contracten te monitoren, om ervoor te zorgen dat hun kwaliteit behouden blijft.

5. Kennis en communicatie verbeteren

Op het gebied van bewustwording van de waterproblematiek is het de bedoeling de actoren die betrokken zijn bij de SGBP3-maatregelen te bereiken om hun steun voor de maatregelen aan te moedigen en hen te betrekken bij de discussies en zelfs bij de concrete besluitvorming.

Met deze zorgpunten zal rekening worden gehouden bij de effectieve uitvoering van de SGBP3-maatregelen die met name betrekking hebben op de voltooiing van collectieve afvalwaterzuivering, stroomgebied- en grondwaterwinningcontracten en het beheer van parasitair helder water en afvalwater tijdens regenachtig weer.

2. Samenvatting van de opmerkingen die tijdens het openbaar onderzoek en door belanghebbenden zijn gemaakt

In het algemeen werden 668 opmerkingen vermeld in de verschillende mededelingen die tijdens het openbaar onderzoek werden gepubliceerd. Deze opmerkingen werden als volgt geanalyseerd en behandeld:

Opmerkingen :	Hoeveelheid %	
<i>Dit leidt tot een aanpassing van SGBP3 :</i>		
- Aanpassing van de inhoud in een bijlage bij het SGBP3	25	3.7%
- De inhoud van de SGBP3 en/of de brochure aanpassen	27	4.0%
<i>Resulteerde niet in een verandering in SGBP3 omdat :</i>		
- Buiten het toepassingsgebied van de KRW, of onjuist	202	30.2%
- Indien nodig te overwegen in een toekomstig beheerplan	21	3.1%
- Niet in lijn met de beleidsrichtlijnen	103	15.4%
- Vereist geen aanpassing van SGBP3	290	43.4%
Totaal	668	100.00%

52 opmerkingen hebben daarom geleid tot wijzigingen in het ontwerp-SGBP3 of de bijbehorende bijlagen, waaronder met name het maatregelenprogramma dat per maatregelfiche is uitgewerkt en de economische analyse.

2.1 Gevraagde wijzigingen in de inhoud van de SGBP3

Sommige opmerkingen leidden tot wijzigingen in de teksten om bepaalde delen begrijpelijker te maken:

- Links of overgangen tussen bepaalde paragrafen toevoegen;
- Uitleg toevoegen over veranderingen in de ecologische en chemische toestand van oppervlaktewateren, over stijgende trends in nitraat- en pesticidengehalten in grondwaterlichamen, over de classificatie van bepaalde oppervlaktewaterlichamen als sterk veranderde waterlichamen, en over een verandering in de methodologie voor het berekenen van kostenterugwinningspercentages (zie hoofdstuk 7 en bijlage 14);
- Verduidelijken van mogelijke tegenstrijdigheden tussen kwetsbaarheid en de toestand van bepaalde grondwaterlichamen en tussen de conclusies van de EPIC-GRID-studie over klimaatverandering en andere studies die op hetzelfde gebied zijn gepubliceerd;
- Verduidelijking van bepaalde concepten zoals "huishoudens", of "gebruik van pesticiden door particulieren", of de werking van het EPIC-GRID-model, of de term "natte weiden";

- De bronnen van de economische analyse citeren (indicatoren van onevenredige kosten);
- De inhoud van het strategisch plan voor het GLB¹ bijwerken nadat het is aangenomen;
- Het gebruik van afwijkingen van het type "natuurlijk" voor grondwaterlichamen beter rechtvaardigen;
- De lijst van stroomgebieden toevoegen aan de lijst van beschermde gebieden;
- Bepaalde passages verduidelijken, zoals die over de verplichting om individuele afvalwaterzuiveringssystemen te installeren (zie hoofdstuk 8).

2.2 Gevraagde wijzigingen van de inhoud van de bijlagen en de begeleidende documenten

Er is verzocht om een aantal correcties aan te brengen in de inhoud van de in het programma van maatregelen gepresenteerde maatregelbladen om :

- De voorgestelde uitvoering van de voorgestelde maatregel beter uit te leggen;
- de termijnen voor de voorgestelde uitvoeringsfasen te actualiseren (fiche 37 over stroomgebiedcontracten en fiche 45 over governance in de watersector);
- de financieringsmethoden te corrigeren;
- Werkgroepen (maatregel 19.1 "Versterking van de controle op de voorwaarden van de milieuvergunning") of geassocieerde partners (maatregelen 20 "Opstellen of herzien van sectorale voorwaarden" en 22 "Regionale planningsbeleid beter afstemmen op waterbeheer: de locatie van bestemmingsgebieden en bedrijven afhankelijk maken van de milieudoelstellingen van de KRW") toevoegen;
- Bepaalde gebruikte termen beter definiëren, zoals "parasitair helder water";
- Bepaalde termen corrigeren, zoals "verplicht maaien" voor blad 29 over permanent plantendek;
- Extra middelen toevoegen om de maatregel te kunnen monitoren (maatregel 6 "Woningen in zelfstandige saneringsgebieden conform maken").
- De reikwijdte van de maatregel uitbreiden (fiche 22 over regionale planning) en fiche 46 "Schéma régional des ressources en eau 2.0" ("Regionaal waterplan 2.0") aanvullen;
- De inhoud preciseren: de lijst van geplande werken voor maatregel 1 inzake collectieve sanering publiceren.

Een bijzonder geval betreft maatregel 9_03 met betrekking tot de "CIS²-Industrial tax: de wenselijkheid van een herwaardering van de bijdrage van de industriële sector door een herziening van de belasting te analyseren". Deze maatregel gaf aanleiding tot een aantal opmerkingen waarin werd gewezen op het gebrek aan ambitie tussen de versie die werd voorgesteld tijdens het openbaar onderzoek en de versie die werd bestudeerd in het milieueffectrapport. De Waalse regering wenste deze maatregel te verduidelijken in overeenstemming met de voorstellen van de Milieucentrum (CESE³), AQUAWAL en CANOPEA, namelijk door de uitvoering ervan in twee fasen te wijzigen: vanaf 2024 de opportuniteit analyseren om de bijdrage van de industriële sector opnieuw te evalueren door de belasting te herzien in overleg met de betrokken sectoren; en tegen 2026, op basis van de opportuniteitsanalyse, de belasting herzien indien nodig. Deze fasering zal het mogelijk maken om de ambitie van de maatregel te verhogen en dus zijn capaciteit om bij te dragen tot het bereiken van een goede status, maar ook om de beslissing te nemen in een stabielere economische context.

¹ GLB : Gemeenschappelijk landbouwbeleid

² CIS : contract voor industriële sanering (CAI = *Contrat d'assainissement industriel*)

³ CESE : economische, sociale en milieuraad (*Conseil économique, social et environnemental de Wallonie*)

Als gevolg hiervan zijn de volgende maatregelen gewijzigd of gecorrigeerd:

- 1: Afronding en voltooiing van het openbare rioolstelsel: nieuwe voorzieningen, herstel/upgrade van bestaande voorzieningen, voltooiing van het opvang- en drainagenetwerk.
- 5: Beheer van storend helder water in rioolnetten;
- 6: In overeenstemming brengen van woningen in onafhankelijke saneringszones;
- 8: Beheer van afvalwater tijdens regenachtig weer, inclusief stormwater;
- 9: CIS - Industriële belasting: analyseren of het raadzaam is om de bijdrage van de industriële sector te herwaarderen door de belasting te herzien;
- 12: De energie-efficiëntie van afvalwaterzuiveringsinstallaties optimaliseren en hernieuwbare energiebronnen gebruiken;
- 13: Kennis en onderhoud van rioleringen;
- 19.1: De controle op de voorwaarden in de milieuvergunning versterken;
- 20: Sectorspecifieke voorwaarden opstellen of herzien;
- 22: Regionale planningsbeleid meer in overeenstemming brengen met waterbeheer: de locatie van woonwijken en bedrijven afhankelijk maken van de milieudoelstellingen van de KRW;
- 28: Herziening van het GLB - ecoregeling « verminderde input »
- 29: Beplanting langs waterlopen: wordt ingevoerd in 2021;
- 30: Aanpassing van de controles in de landbouw;
- 32: Vermindering van het gebruik van en de risico's verbonden aan pesticiden;
- 33: Implementatie en promotie van Indic'Eau bij landbouwers;
- 34: Bestrijding van bodemerosie in landbouwgebieden en sedimentatie in waterlopen;
- 36: Droogtesysteem binnen SPW ARNE⁴;
- 37: Toepassing van participatieve benaderingen om een "goede toestand" te bereiken. Wateropvangcontracten, grondwaterwinningcontracten ;
- 40: Weinig bekende vervuiling - Verbetering van kennis / Vermindering van vervuiling aan de bron;
- 42: Voortzetten en verbeteren van informatie en bewustmaking over de KRW voor burgers en belanghebbenden op het gebied van water.
- 45: Bestuur van de watersector - geïntegreerde sectorale strategie;
- 46: Regionaal plan watervoorraden 2.0;
- 47: Laterale continuïteit: uitvoering van rivierherbedijking en instelling van tijdelijke dompelzones (TDZ) om overstromingen en het risico van watertekorten tegen te gaan.

2.3 Opmerkingen die niet leidden tot wijzigingen in de concept-SGBP3

Voor het overige hebben 616 opmerkingen niet geleid tot wijzigingen in de inhoud of vorm van de teksten.

Hiervan vroegen 290 opmerkingen geen wijzigingen in de inhoud van de documenten die samen het concept-SGBP3 vormen. Dit waren positieve commentaren, waarin waardering werd uitgesproken voor zowel het eindresultaat als voor de methode die werd gebruikt om de plannen op te stellen, waarbij meer dan bij vorige SGBP's rekening werd gehouden met de meningen van de belanghebbenden.

Ten tweede houden sommige opmerkingen niet rechtstreeks verband met het toepassingsgebied van de kaderrichtlijn water (maar eerder met de monitoring van specifieke situaties, regionale planningsbeleid, natuurbescherming, overstromingen, enz.) Er zijn 202 van dergelijke

⁴ Service Public de Wallonie – Agriculture, Ressources Naturelles et Environnement

opmerkingen. Zo zijn bijvoorbeeld opmerkingen over de methode voor de beoordeling van de chemische toestand of de methoden voor de analyse van de waterkwaliteit in oppervlaktewateren niet op hun plaats. De andere redenen zijn de volgende:

- Verzoek om een bestaande maatregel toe te voegen ;
- Opmerkingen die geen verband houden met SGBP3 omdat ze onder andere plannen, programma's of regelingen vallen, zoals de integrale droogtstrategie, regelgeving met betrekking tot drainage, het Waalse plan voor de reductie van pesticiden, federale regelgeving, enz.
- Bijwerken van gegevens die al zijn bijgewerkt;
- Verzoek om presentatie van de status van waterlichamen die niet voldoen aan de wetgeving (pesticiden);
- Verzoek om informatie toe te voegen die al aanwezig is of maatregelen die al zijn geïmplementeerd via eerdere SGBP's;
- Verzoeken om economische analyses waarvoor geen gegevens beschikbaar zijn;
- Verzoek om rekening te houden met maatregelen die vallen onder wetgeving die nog niet is aangenomen: herziening van de richtlijn stedelijk afvalwater;
- Opmerkingen die onvolledig of te lokaal zijn (in dat geval worden ze doorgestuurd naar de relevante lokale autoriteiten);
- Verzoek om rekening te houden met een extra druk, die al is bestudeerd en waarvan is vastgesteld dat deze geen effect heeft (verontreinigde locaties op oppervlaktewater en afstromend water);
- Vragen over watergerelateerde kwesties die geen antwoord behoeven in de plannen;
- Opmerkingen over de kwaliteit van bepaalde visuals (kaarten) die echter onevenredig veel werk zouden vergen in verhouding tot de gestelde termijnen. Wordt onafhankelijk van de plannen in aanmerking genomen.

21 andere opmerkingen zijn relevant, maar vereisen meer werk om onze kennis te verdiepen, om voorbereidende studiegroepen op te zetten of zijn afhankelijk van acties die niet begroot zijn. Daarom wordt voorgesteld om ze opnieuw in overweging te nemen bij het opstellen van de volgende beheerplannen. Het volgende zal bijvoorbeeld worden bestudeerd

- Nieuwe studies over de impact van vervuilde sites of over de interactie tussen grondwater en oppervlaktewater;
- Stappen in de voorbereiding van SGBP's die voor advies aan de partijen worden voorgelegd;
- Beoordeling van de uitvoering van eerdere maatregelen;
- Trendanalyses voor pesticiden;
- Te bestuderen categorieën gebruikers van pesticiden;
- Actualisering van de studie ter evaluatie van niet-marktgerelateerde milieuvoordelen;
- Kwantitatief aspect dat grondiger moet worden bestudeerd;
- Verbetering van het MER ;
- Nieuwe verontreinigende stoffen die moeten worden bestudeerd (in verband met de zuiveringsefficiëntie van afvalwaterzuiveringsinstallaties).

Type opmerking	Hoeveelheid
Voorstel voor een nieuwe maatregel	39
Wijziging van een meting	28
Planinhoud wijzigen	8
Voorstel om inhoud toe te voegen aan de plannen	8
Andere	20
Totaal	103

De aanpassingsvoorstellen die betrekking hadden op onderdelen die al voldoen aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water, maar die een meer gedetailleerde analyse vereisten die meerdere maanden extra werk zou hebben gevegd, waardoor Wallonië in tijdnood zou zijn gekomen, werden niet weerhouden (in het bijzonder de economische analyse en de milieudoelstellingen, die identiek bleven met uitzondering van verduidelijkingen over de beoordelingsmethoden of over de redenen voor de wijzigingen in de kwaliteit van de oppervlakte- en grondwaterlichamen).

Het ambitieniveau van de ontwerpbeheersplannen die aan het openbaar onderzoek werden voorgelegd, weerspiegelde de wens van de Waalse Regering om realistisch te blijven gezien de economische context en de realiteit van de financiële en menselijke middelen van het Gewest. Verzoeken om bijkomende maatregelen of aanpassingen van voorgestelde maatregelen die een grotere economische impact zouden hebben, werden in het licht van de genoemde context niet realistisch geacht.

Alle ontvangen opmerkingen en het gevolg dat eraan werd gegeven, zijn beschikbaar bij de SPW-ARNE-Directie Oppervlaktewater.

Namur, de

De Minister van Milieu, Natuur, Bosbouw, Plattelandszaken en Dierenwelzijn,

Céline TELLIER